

ROMANTIKA NA SLOVENSKEM: 1830 naprej. Posebne okoliščine nastajanja slovenske romantike- nismo imeli višje razvite umetnosti. Pesniški jezik je bil slabo razvit. **Prešeren:** Bil je svobodomiseln. Čas mu ni naklonjen (Metternichov absolutizem). 3 obdobja ustvarjanja: mlado, zrelo, pozno. Tip je obvladal sonete. **Sonet:** pesemska oblika iz 14 verzov, najpogosteje enajstercev, ki se združujejo v 4 kitice- prvi dve sta kvarteti (štirivrstični), drugi dve terceti (trivrstični). Rime so v kvartetih oklepajoče, v terceti različne. **SONETJE NESREČE** (1832). Primer ispovedanosti- bivanska lirika. Prvi veliki tekst slovenske romantike. Sonet 5: Govori o življenju, smrti, obupu, trpljenju. Uportablja metafore. Sonet 6: Sprejme svojo življensko usodo. Postane neobčutljiv, neranljiv. Resignacija- vdanost v usodo. Življenje sprejme kot trpljenje in vstraja. **SONETNI VENEC:** 15 sonetov. Verzi se prepletajo. 15 sonet je magistral. Akrostih- Primicovi Julji. Domovinska tema. Sonet 7: Govori o Orfeju in ljudstvih, ki jim Orfej pomaga (Kranjcem ga želi). Želi da bi bil mir, dvignil čast dežele. Orfeizem (pojmuje kultiviranost naroda): vloga poezije je v Orfeju. Sonet 8. Predstavlja vrh ustvarjanja. Prikaže nam zgodovino nesvobodnih Slovencev. Ni pogojev za pisanje. Sonet 15: Vse združi. **KRST PRI SAVICI:** Lirsko epska pesnitev. Posvečen Čopu. Spominja na dramsko obliko. Zgodovinsko ispričane osebe iz Karantanije, razen Črtomira. Snov iz Valvazorjeve zgodovine. Teme: ljubezenska, zgodovinska, bivanska, pesniška. **Uvod (epski):** Napisan v tercinah (26). 1. del: boj in pokrajina, obkoljenost- zaplet. 2. del: Nočno dogajanje- vrh. 3. del: poslednji boj, sklep- rasplet. Verz je epski enajsterec. Rima je verižna. **Krst (lirski):** Sestavlja ga 53 stanc. Upesnuje Črtomirovo duševno dramo. Črtomirov notranji boj. Verz je laški enajsterec. Posvetilnemu sonetu priloži 3 teme: ljubezen, pesništvo in bivansko temo. Ispusti domovinsko temo. Posvetilni sonet je samointerpetacija (ispove svetovni nazor). Podobno junaškemu epu (Homer), vendar Črtomir ne zmaga na koncu. Bogomilin krst vpliva na Črtomira. Če ne bosta morala uživati ljubezni na tem svetu, jo bosta na onem. Pojavi se situacija: samomor ali življenje napraj. Črtomir se oloči za slednje, vda se v usodo. Vstrajnost brez upa sreče. **PEVCU:** Razmišlja o usodi pesnikov. Gra za bivansko in pesniško temo, predstavlja vrh bivanske poezije. **Katarza:** naravno očiščenje. Pesnik mora prenašati svojo usodo z zavestjo, ker je to nujnost njegovega stanu. **ZDRAVLJICA** (1844): Odpor zoper Koseskove pesmi, ki so slavile prihod Ferdinanda. Zgleduje se po drugih revolucionarnih pesnitvah. Gre za napitnico. 1. in zadnja kitica tvorita okvir, ki je zelo osebno čustven. Pesem je za vse ljudi, ki se morajo sprijazniti z življenjem, v katerem ni idealov. Pesem je domoljubna in svobodoljubna. Motivi kitic: 1.) vince, vinska trta, 2.) domovina, 3.) želja po svobodi, 4.) edinost, enakost, 5.) Slovenske, mladenke, 6.) Slovenski mladeniči, 7.) mir na svetu, svoboda, 8.) prijatelji, dobroti človeka.